

Natuurpunt Voorkeempen

Driemaandelijks tijdschrift - Jaargang 21 nr. 82 april-mei-juni 2022

EEN NATUURGEBIED WAAR ENERGIE IN ZIT! P. 4

NATUURPUNT PLANT NIEUW BOS AAN P. 8

35 JAAR VLEERMUISMONITORING P. 14

EXPEDITIE NATUURPUNT 2022 P. 27

www.natuurpuntvoorkeempen.be

ASSUR INVEST

Verzekeringsmakelaar

ASSUR INVEST NV

Antwerpsesteenweg 289

2390 Westmalle

FSMA 023875 A | RPR 0412.725.496

T 03 312 44 60 F 03 312 07 70

info@assur-invest.be

www.assur-invest.be

V.U. PAUL STRYCKERS - MEERHEIDEWEG 55 - 2980 ZOERSEL
P209223 AFGIFTEKANTOOR 2390 MALLE

De beer brulde en de mus zong haar lied.

Beste natuurliefhebber,

Op het ogenblik dat ik mij aan het schrijven zette voor dit stukje bereikte mij goed en slecht nieuws. De Russische beer stampte wild om zich heen, maar het betere nieuws was dat de Vlaamse regering een akkoord heeft bereikt om zowel de uitstoot van stikstof aan banden te leggen als een bouwshift in te voeren zodat er tegen 2040 geen open ruimte meer zal ingenomen worden.

Beide aspecten zullen de overheid veel geld kosten, want wie er financieel aan inschiet moet vergoed worden. Toch is er geen andere optie. We kunnen toch niet doorgaan met elke dag in Vlaanderen 12 voetbalvelden open ruimte weg te bulldozeren? 80 % van onze natuurgebieden lijdt onder neerslag met hoge waarden aan stikstof en ammoniak, en dat is heel schadelijk voor de biodiversiteit. De veeteelt is daarvoor de hoofdverantwoordelijke, en daarvan kunnen we in Vlaanderen gerust een deel missen. De Vlaming eet steeds minder vlees terwijl 2/3 van de huidige vleesproductie bedoeld is voor de export. Zo doen we toch niet voort? Of vindt u dat chinezen Vlaams varkensvlees moeten eten?

Voor boeren zullen deze maatregelen altijd teveel zijn en voor natuurliefhebbers niet genoeg. Nochtans proberen beide partijen elkaar steeds meer te vinden. Nee, denk niet aan de lobbygroepen van de agro-industrie, maar wel aan initiatieven zoals 'boer zoekt natuur, natuur zoekt boer' waarbij Natuurpunt en het Algemeen Boerensyndicaat samen dingen proberen te realiseren op het terrein. Laat ons hopen dat deze derde weg een succes wordt.

Voldoende open ruimte, en landbouw die geen aanslag pleegt op de natuur, dat moet toch mogelijk zijn. Daar worden we allemaal beter van.

Door het raam zie en hoor ik een heggemus naar hartenlust zingen. De lente komt eraan. Geniet van de ontluikende natuur.

Emile Claus - Ontmoeting op de brug.

Peter

Inhoud

Activiteitenkalender	3
Kennismaken met een nieuw natuurgebied in Zoersel: Den Haan	4
Natuurpunt plant nieuw bos aan in Halle	8
Beheer in het Ferrarisbos	12
Permanent verbod van wateronttrekking van verschillende waterlopen	13
Zeldzame fladderiepen aangeplant in Blommerschot-De Kluis	13
35 jaar vleermuismonitoring van de ijskelders 'De Renesse' en 'van der Straten Waillet'	14
Geheimen van voorjaarsbloeiërs	18
Klimop	20
Even voorstellen... Dirk Van Gorp	22
Zondag 5 juni - Noten voor natuur	26
Expeditie Natuurpunt 2022	27
Natuurcryptogram 5	29

Natuurpunt Voorkempen is het driemaandelijks tijdschrift van de gelijknamige afdeling van Natuurpunt. Verschijnt op 1 januari, 1 april, 1 juli en 1 oktober.

Werkten mee aan dit nummer: Chris De Roover, Peter Keustermans, Guy Laurijssens, Frieda Peeters, STORM, Paul Stryckers, Dirk Swaenen, Gaby Thijs, Eric Van Peel, Erika Vergauts.

Eindredactie en verantwoordelijke uitgever: Paul Stryckers.

Voorzitter Natuurpunt Voorkempen: Peter Keustermans, 0475/58 69 18, peter_Keustermans@telenet.be

Ondervoorzitter en penningmeester: Walter d'Hertefelt, 0478/65 90 10, walter.dhertefelt@gmail.com

Secretariaat en ledenadministratie: Dirk Vanschoonbeek, 0477/65 50 91, dirk.vanschoonbeek.2390@gmail.com

Voorzitter Kern Zoersel; Paul Stryckers, 0475/53 37 53, stryckers.mertens@skynet.be

De overige bestuursleden en de gebiedsverantwoordelijken (conservators) vind je op onze website natuurpuntvoorkempen.be

Voor 30 euro ben je lid met heel het gezin net zoals meer dan 130.000 andere gezinnen. Je lidmaatschap loopt één kalenderjaar.

Foto voorpagina: luchtfoto van de windturbine van STORM in het natuureservaat Den Haan (foto STORM).

www.natuurpuntvoorkempen.be
Afdeling: BE80 7512 0545 9477
Kern Zoersel: BE69 7512 0545 9578

Activiteitenkalender

APRIL

zo 03	10u-12u30	Excursie bosreservaat Joseph Zwaenepoel, Zoniënwoud
ma 18	10u -13u	De Paasvos is weer in 't land - Oude pastorij Westmalle
za 23		Lentewandeling met je trouwe viervoeter - details via website of nieuwsbrief

MEI

zo 01	6u-9u	Vroegochtendwandeling Zoerselbos - Bezoekerscentrum
za 07	14u-17u	Kookworkshop wilde planten eten uit eigen tuin - Samentuin deVeldstraat
zo 08	10u-12u30	Excursie natuurreservaat Blommerschot-De Kluis
zo 15	8u-19u	Daguitstap Tiengemeten - vertrek kerk Sint-Martinus Westmalle

JUNI

?	19u-21u	Ringsessie kerkuilen - datum via website of nieuwsbrief
vr 17	20u-22u	Avondwandeling Marum Wuustwezel - Kampweg
za 25 zo 26		Expeditie Natuurpunt

Voor meer details raadpleeg de activiteitenkalender die bij het vorige nummer werd meegestuurd. Voor onvoorziene wijzigingen of aanvullende gegevens raadpleeg onze website en abonneer je op onze maandelijkse nieuwsbrief. Zo beschik je steeds over de meest recente en volledige informatie.

Kennismaken met een nieuw natuurgebied in Zoersel: Den Haan

Het verwerven van een nieuw natuurgebied is soms een langdurig en delicaat proces waarbij we met tal van factoren rekening moeten houden. Voor Den Haan zijn we nu zo ver dat we het gebied binnenkort aan onze leden kunnen voorstellen.

Guy Laurijssens

gaat in op de wel heel bijzondere eigenschappen ervan.

Je had er misschien al iets over horen waaien, maar veel ruchtbaarheid hadden we er - mede door Corona - nog niet aan gegeven. In 2020 kon Natuurpunt aan Den Haan in Zoersel een terrein van bijna 11 ha verwerven. Het bestaat uit een groot weiland en aansluitend een waardevol moerasbos. Het terrein ligt naast de autosnelweg E34 in de buurt van de carpoolparking. Door de ligging vormt het nieuwe stukje natuurgebied een belangrijke 'stapsteen' in het landschap tussen Blommerschot en het Zoerselbos. Op zondag 22 mei nodigen we iedereen uit om van naderbij het gebied te leren kennen. Hieronder alvast een kleine introductie.

Windturbine Storm

Dat 'horen waaien' uit de inleiding mag je sinds enkele maanden heel letterlijk nemen. In het najaar van 2021 verschenen immers twee windturbines in het Zoerselse landschap, tussen Den Haan en de Einhovense baan. De firma Storm is initiatiefnemer en uitbater van het windpark, dat jaarlijks zo'n 3000 Zoerselse huishoudens zal voorzien van groene stroom.

De meest westelijke turbine werd opgetrokken op het nieuwe weiland van Natuurpunt. Het was de vorige eigenaar die daartoe enkele

jaren geleden al de rechten had toegekend aan Storm. Bij de aankoop van het terrein diende deze overeenkomst dus overgenomen te worden. De vergunning voor de bouw van beide windmolens was reeds in 2018 toegekend, maar het was nog lange tijd onduidelijk of het windpark ook daadwerkelijk gebouwd zou worden.

Niet in je achtertuin maar wel in natuurgebied?

Het is voor projectontwikkelaars tegenwoordig niet eenvoudig om nieuwe windprojecten te realiseren. De weerstand tegen nieuwe turbines is lokaal vaak erg groot. Geluidsoverlast en slagschaduw zijn bekende effecten die voor hinder kunnen zorgen. Veel mensen zijn voorstander van groene energie maar niemand ziet zoiets graag verschijnen in zijn achtertuin uiteraard.

Ook bij Natuurpunt Voorkempen zorgt de windturbine op haar terrein voor een dubbel gevoel. Enerzijds zijn we zeker mee pleitbezorgers voor een omschakeling naar een duurzamer energielandschap. Productie van groene energie is immers een belangrijk wapen in de strijd tegen de klimaatverandering. Anderzijds zijn we ook bezorgd over de ruimtelijke en ecologische impact van dergelijke turbines. In het verleden tekenden we dan ook al bezwaar aan tegen andere windprojecten op minder geschikte locaties in de regio, zoals recentelijk nog het project op de grens van Malle en Zoersel. Het windpark aan Den Haan heeft alvast het voordeel dat het geclusterd is met de autosnelweg en op grotere afstand ligt van bewoningskernen. Nadeel vanuit natuuroogpunt is dan weer dat deze zone een belangrijke – zeg maar de enige - open-ruimteverbinding vormt tussen de grote natuurcomplexen van Zoerselbos en

Blommerschot en je hier dus veel migratie of vliegbewegingen van bv. vogels en vleermuizen kunt verwachten. Om deze reden is ook een 'stillegmodus' i.f.v. vleermuizen opgelegd in de vergunningsvoorwaarden. Door de windmolens onder specifieke omstandigheden (warme, droge nachten met lagere windsnelheden) stil te leggen, kan een groot aantal onnodige slachtoffers vermeden worden. Dergelijke maatregelen zijn al langer standaardpraktijk in de ons omringende landen en vinden nu ook meer ingang bij ons. Er blijft weliswaar voor vogels een zeker risico op aanvaringen met de wieken. Illustratief is de dode spreeuw die we onder de windturbine en naast de publiekstent vonden op de dag van de officiële opening. Volledig risicoloos is het dus nooit en het is een kwestie van het afwegen van maatschappelijke voor- en nadelen. Er sneuvelen immers ook (en wellicht nog veel meer) vogels in het verkeer, door hoogspanningslijnen, door huiskatten, e.d.

Voor Natuurpunt vormt de windmolen een unieke gelegenheid om te kijken in hoeverre de multifunctionele invulling van het terrein (i.c. windenergie en natuurontwikkeling) in deze omstandigheden compatibel kan zijn. We zijn dan ook alvast blij dat Storm open staat voor dialoog en samenwerking in dat verband. De samenwerking vormt echter geen pleidooi om vanaf nu ook windmolens in de kernen van natuurgebieden te gaan realiseren. In dit specifieke geval - waarbij de windmolen werd opgetrokken op een terrein met een van oorsprong agrarisch gebruik en dat nu zal worden omgevormd naar natuurgebied - zijn we er echter van overtuigd dat er mogelijkheden liggen voor een win-win op vlak van zowel groene energie als natuur.

Begrazing van het grote weiland door Galloways van Natuurpunt in het najaar van 2020.

Moerasbos en vochtig grasland

Hoewel de windmolen natuurlijk het meest in het oog springt, heeft het nieuwe natuurgebied - ondanks de nabijheid van de autosnelweg - zeker ook belangrijke troeven op vlak van biodiversiteit. Het grote vochtige grasland vormt immers een paradijs voor sprinkhanen en voor vlinders zoals het hooibeestje en het icarusblauwtje. In een centrale poel leven verschillende soorten watersalamanders en tal van libellensoorten. In het natte broekbos broeden bijzondere vogelsoorten zoals matkop, houtsnip en kleine bonte specht. Via een aangepast maai- en begrazingsbeheer wordt getracht het grasland soortenrijker te maken. Het beheer van het moerasbos zal vooral bestaan uit 'niets doen'. Lokaal kan hakhoutbeheer zorgen voor structuurrijke bosranden of open plekken.

Reddingsoperatie

Voor de bouw van de windturbine moest bovengenoemde waardevolle poel helaas verdwij-

nen. Ter compensatie was projectontwikkelaar Storm evenwel verplicht om een nieuwe poel aan te leggen elders op het terrein. Om zoveel mogelijk soorten te redden werd de nieuwe poel aangelegd alvorens de oude te dempen en werden door vrijwilligers van Natuurpunt zo veel mogelijk waterplanten en waterdieren overgeplaatst naar de nieuwe poel. Honderden kikkers, kikkervisjes, salamanders, waterkevers, libellenlarven, enz. werden zo gered van een gewisse dood en kregen een nieuwe kans in de nieuwe poel. Bedoeling is om de komende jaren nog enkele bijkomende poelen aan te leggen op het terrein.

Bosuitbreiding

Aan de zuidkant van het terrein werd - evenwijdig met de E34 en aansluitend op het bestaande bos - een strook van ca. 20 m breed beplant. Goed voor een 0,5 hectare extra bos en een beetje extra buffer tegen het geraas van de autosnelweg. Bedoeling is dat hier een structuurrijke bosrand kan ontwikkelen met

Guy Laurijssens

Vrijwilligers van Natuurpunt aan de slag met het leegpompen van de ondertussen gedempte pool en het wegvangen van zoveel mogelijk kikkers, salamanders, waterkevers, enz. om ze over te plaatsen naar de nieuwe pool.

vnl. bloem- en besdragende soorten zoals sleedoorn, Gelderse roos, sporkehout, wilgen, enz. De aanplant gebeurde in februari 2022 i.s.m. met Storm.

de loop van het voorjaar zal Natuurpunt langs het wandelpad nog een zitbank plaatsen. Een plekje om even uit te rusten, al zul je het geluid van de snelweg en de windturbine er wel bij moeten nemen.

Buurtweg 21

Het centrale deel van het natuurgebied is omwille van de begrazing en de aanwezigheid van de windturbine niet vrij toegankelijk. Het moerasbos is door de natte ondergrond eveneens quasi onbegaanbaar en ondoordringbaar. Het gebied kan wel bezocht worden via het aanwezige wandelpad dat rondom de percelen van Natuurpunt loopt. Het traject van het wandelpad is in feite een oude buurtweg die in de Atlas der Buurtwegen (1841) terug te vinden is als 'chemin nr. 21'. In

Guy Laurijssens

De afgewerkte, nog droge, nieuwe pool.

Aanplantactie i.s.m. met Storm tijdens plechtige opening van het windpark op 27/2/2022. Coöperanten en werknemers van Storm hielpen mee om 500 boompjes aan te planten op het terrein van Natuurpunt, goed voor 0,5 ha extra bos.

Natuurpunt plant nieuw bos aan in Halle

Natuurpunt Voorkempen zet zijn schouders onder de Vlaamse beleidsdoelstelling om meer bos te creëren. In februari vonden twee bosaanplantingen plaats.

Eric Van Peel

was erbij. Hieronder zijn verslag waar hij ook enkele algemene beschouwingen aan toevoegt.

Op 20 februari 2022 was het geen weer om buiten te komen. Tenzij je een overtuigend doel had om dat toch te doen. Zo zakten een kleine honderd vrijwilligers, gelaarsd en ingeduffeld, af naar het kletsnatte Heiblok te Halle. Daar lagen ruim 2000 heesters en boompjes te wachten om geplant te worden. Het terrein was zompig, de voorbereide plantgaten stonden vol

water. Maar niets kon beletten dat de planten allemaal hun plekje kregen, en iedereen hield de moed er stevig in.

Onder de aanwezigen konden we de burgemeester en een aantal schepenen en gemeenteraadsleden verwelkomen. Ook een aantal heel jonge planters deed lustig mee. Samen

met onze eekhoorn gingen zij op stap om eikeltjes (afkomstig uit Zoerselbos) in de grond te stoppen. Op die manier mikken we op een heel diverse begroeiing. Eén deel van het 2,6 ha grote weiland werd beplant met allerlei heesters en kleinere boomsoorten. Een ander deel wordt een zogenaamde bomenheide, een iets opener landschap met gespreide bomen-groepjes. En daartussen zul je dus binnen enkele jaren her en der wat eiken aantreffen van de eikeltjes van onze eekhoorn en de jongste plantertjes.

Deze aanplanting betekent een gevoelige uitbreiding van het naastgelegen reservaat Heiblok. De ligging is voor Natuurpunt Voorkepen erg strategisch. Er ontstaat op deze manier een aanzet voor een kwalitatieve natuurverbinding tussen Zoerselbos en Halledorp. Via een ander recent verworven gebied

aan De Haan (achter de P+R Zoersel) creëren we verder nog een verbinding met het gebied de Blommerschot-De Kluis. Op die manier slagen we er in om kleinere natuurgebieden te clusteren tot grotere, onderling verbonden en robuuste gehelen.

Bossen staan volop in de belangstelling. Meer en meer zijn mensen doordrongen van het belang van bomen en bos. Tijdens de coronalockdown hebben velen opnieuw of voor het eerst de weg gevonden naar onze bos- en natuurgebieden. Ook de actualiteit rond het klimaatprobleem toont het belang aan van voldoende groen en bomen. Want bomen en bossen zijn gigantische opslagplaatsen van koolstof (CO²), zorgen voor verkoeling en houden op een natuurlijke manier water vast. We worden er ons meer dan ooit van bewust.

- 1 asrdgas - geen beplanting (permanente open plek binnen bos)
- 2 bosrand buitenzijde (plantverband 1,5x1,5m): sleedoorn, meidoorn, hondroos, sporkehout, gelderse roos, kardinaalsmuts
- 3 interne bosrand golvend (rij plantverband 3x3m): sleedoorn, meidoorn, hondroos, sporkehout, gelderse roos
- 4 bomenrij langs doorgangsweg: zomereik groter formaat
- 5 eekhoornactiviteit: begraven eikels zomereik (lokaal verzameld in Zoerselbos)
- 6 droog tot vochtig bosstype (plantverband 2x2m) zomereik, ruwe berk, ijsterbes, spork, hazelaar
- 7 droog tot vochtig bosstype (aanplant groepen): boomsoorten zie kaart
- 8 nat tot vochtig bosstype (aanplant groepen): boomsoorten zie kaart

Bebossingsplan Zoersel, Halle, sectie B nr 297/K

Dat groeiende publieke draagvlak voor onze bosgebieden is uiteraard een positief gegeven. Een neveneffect is wel dat Natuurpunt, maar ook het Agentschap Natuur en Bos, vaker op kritiek onthaald worden wanneer er kappingen plaatsvinden. Ja, ook Natuurpunt kapt soms bomen en stukjes bos in het kader van omvormingsbeheer. En dat stuit wel eens op onbegrip. Dit bleek nog maar eens uit de felle reacties naar aanleiding van de Pano-reportage op 22 februari. In die reportage werd van Natuurpunt een al te eenzijdig en ongenueanceerd beeld opgehangen van voortvarende ontbossers. En dat lokte verontwaardigde reacties uit.

Want ontbossen maakt emoties los. Er ontstaan immers tijdelijke kapvlakten en dat oogt niet fraai. Maar bij voorkeur worden die zones herbebest door spontane begroeiing van inheemse lokale soorten die daar hun ideale omgeving vinden. Waar nodig wordt bijkomend aangeplant. Dit kan dan weer een gelegenheid zijn om bijzondere soorten een duwtje in

de rug te geven. Voorbeelden daarvan zijn de winterlinde en de steeliep. Dit zijn waardevolle inheemse soorten die het moeilijk hebben om zich te handhaven in onze bossen. Precies daarom planten we er hier en daar exemplaren van aan in onze natuurgebieden.

De omvorming kan ook uitmonden in een andere bestemming dan bos, bijvoorbeeld heide of grasland. Zo vond er in 2018 in Blommerschot een beperkte ontbossing van 1/3 ha plaats om een klein heideven te herstellen. We hebben daar tevreden vastgesteld dat er enkele bijzondere soorten zoals kleine zonnedauw, klein warkruid en gewone dophei verschenen zijn die er voorheen niet voorkwamen. En ook dat is belangrijk. Niet alleen de hoeveelheid bos en natuur is van belang, maar ook de (bio-) diversiteit. Een goed evenwicht tussen diverse ecosystemen en een grotere soortenrijkdom komen finaal de duurzaamheid ervan op langere termijn ten goede. Milieu- en klimaatbeleid gaan op die manier hand in hand.

Eric Van Peel

Overzicht van de plantwerkzaamheden met o.a. leden van schepencollege en gemeenteraad en onze gelegenheidseekhoorn die de jongsten hielp met eikels planten.

Door meer te bebossen dan te kappen is het vanzelfsprekend de bedoeling om 'koolstofwinst' te boeken. De nieuwe jonge bossen slaan op termijn meer koolstof op dan de gekapte bomen. Hoe snel die winst geboekt wordt, hangt af van de behandeling van het verwijderde hout. Als het verbrand wordt, is er onvermijdelijk sprake van een tijdelijke toename van CO₂-uitstoot. Krijgt het daarentegen een duurzame toepassing, dan komt het CO₂ niet of slechts heel geleidelijk vrij. Zo creëren de nieuwe aanplantingen sneller een CO₂-bonus

Bos kappen gebeurt bij Natuurpunt dus zeker niet massaal en ook niet lichtzinnig. Per slot van rekening is Natuurpunt Voorkempem een 'nettobebosser': er wordt meer bos gecreëerd dan gekapt. De pas gerealiseerde aanplanting van het Heiblok aan de Schegelbaan levert op dat vlak een belangrijke nieuwe bijdrage.

En het is geen éénmalig gebeuren. Veertien dagen na deze aanplanting vond er al een volgende plaats. Op het bovengenoemde gebied De Haan is op 27 februari nog eens een half hectare bos bij aangeplant. Daar lees je weldra meer over.

En daar zal het in de toekomst vast niet bij blijven. Natuurpunt kiest altijd voluit voor duurzame natuurontwikkeling. In het sterk versnipperde Vlaamse natuurlandschap is het soms zoeken naar evenwichten tussen verschillende landschapstypes. Daarbij blijven gezonde, duurzame inheemse bossen zonder twijfel hoog op onze prioriteitenlijst.

TAVERNE - KOFFIEHUIS - IJSSALON

de Comme

Lierselei 8 2390 Oostmalle
tel. & fax 03/312.03.13

Beheer in het Ferrarisbos

In 2022 richt onze beheerwerkgroep zich in Blommerschot-De Kluis speciaal op het Ferrarisbos, het beekbegeleidend oud loofbos dat grenst aan de E-34 (een artikel hierover verscheen in het derde nummer van 2019). In januari stonden twee werkdagen in het teken van het verwijderen van de rododendrons langs beide kanten van de weg die door het bos loopt. De twee 'groene muren' die zich aldus gevormd hadden, namen het uitzicht op dit bijzondere bos volledig weg. Eerst hebben we alle takken afgesnoeid. Op een tweede werkdag kregen onze vrijwilligers versterking van een tractor met zware hakselaar van de professionele beheerploeg van Natuurpunt. Op een paar uur tijd waren alle takken versnipperd.

De stronken die achterbleven worden ofwel uitgegraven, uitgetrokken met een lier of systematisch ontdaan van nieuwe scheuten. De rododendrons dateerden wellicht uit het midden van vorige eeuw, toen het bos een parkkarakter kreeg aansluitend bij de nabijgelegen 'Villa Reebergen'. Tijdens onze eerste werkdag in het gebied een paar jaar geleden vonden we de resten van een zgn. equatoriale zonnwijzer. Die verwees vermoedelijk ook naar die periode, net zoals een grote rode beuk vlakbij de grens van het reservaat.

Paul S.
co-conservator

Peter Keustersmans

Permanent verbod wateronttrekking van verschillende waterlopen

Waterlopen met een hoge ecologische waarde én een klein debiet zijn zeer kwetsbaar. Als hier onttrekkingen plaatsvinden, heeft dit meteen een grote impact. Daarom heeft de gouverneur een permanent onttrekkingsverbod opgelegd vanaf 1 januari 2022 voor onder andere de stroomgebieden van het Groot Schijn en de Kleine

Nete. Welke andere waterlopen en welke uitzonderingen er van toepassing zijn, kun je raadplegen op de website van provincie Antwerpen. Belangrijk voor onze afdeling is dat de Delfte Beek onder het verbod valt.

Mededeling Provincie Antwerpen

Zeldzame fladderiepen aangeplant in Blommerschot-De Kluis

Zoerselbos is de groeiplaats van enkele exemplaren van de zeldzame fladderiep (steeliep). Om de overlevingskansen van deze soort in onze regio te verhogen, werden enkele exemplaren aangeplant in Blommerschot-De Kluis. Ze werden opgekweekt door Jaak Maesen van de Vrienden van het Zoerselbos. Hartelijk dank daarvoor! Hopelijk kunnen de boompjes voor spoedig opgroeien want hun loof wordt graag gelust door de reeën...

Paul S.
co-conservator

35 jaar vleermuismonitoring van de ijskelders 'De Renesse' en 'van der Straten Waillet'

Ijskelders vormen zowel belangrijke onroerend erfgoedobjecten als overwinteringsplaatsen voor vleermuizen.

Dirk Swaenen

biedt een overzicht van 35 jaar ijskeldermonitoring in onze afdeling.

Op 29 december gingen we met een klein groepje enthousiastelingen onze jaarlijkse vleermuismonitoring van de ijskelders doen. Dat was het 35ste jaar dat dit werd gedaan, een unicum in Vlaanderen.

Een lokale groep vrijwilligers heeft zich de voorbije jaren ingezet om de ijskelders zo geschikt

het plaatsen van een dubbele deur met invliegopening, zodat we als het ware een sluis-effect krijgen.

Verder hebben vleermuizen graag plekjes om in weg te kruipen. Hiervoor werden door enkele 'handige Harry's' de befaamde CD-boxen ontwikkeld. Ze worden gemaakt van resten hout die bijeen gesprokkeld worden. Jaarlijks worden deze kasten in de zomer ontdaan van spinnennetten e.d.

Voorbeeld van sluisdeur met invliegopening.

mogelijk te maken voor de vleermuizen. Hierbij is het belangrijk om het klimaat (temperatuur en luchtvochtigheid) in de ijskelders zo stabiel mogelijk te krijgen. Dit werd verkregen door

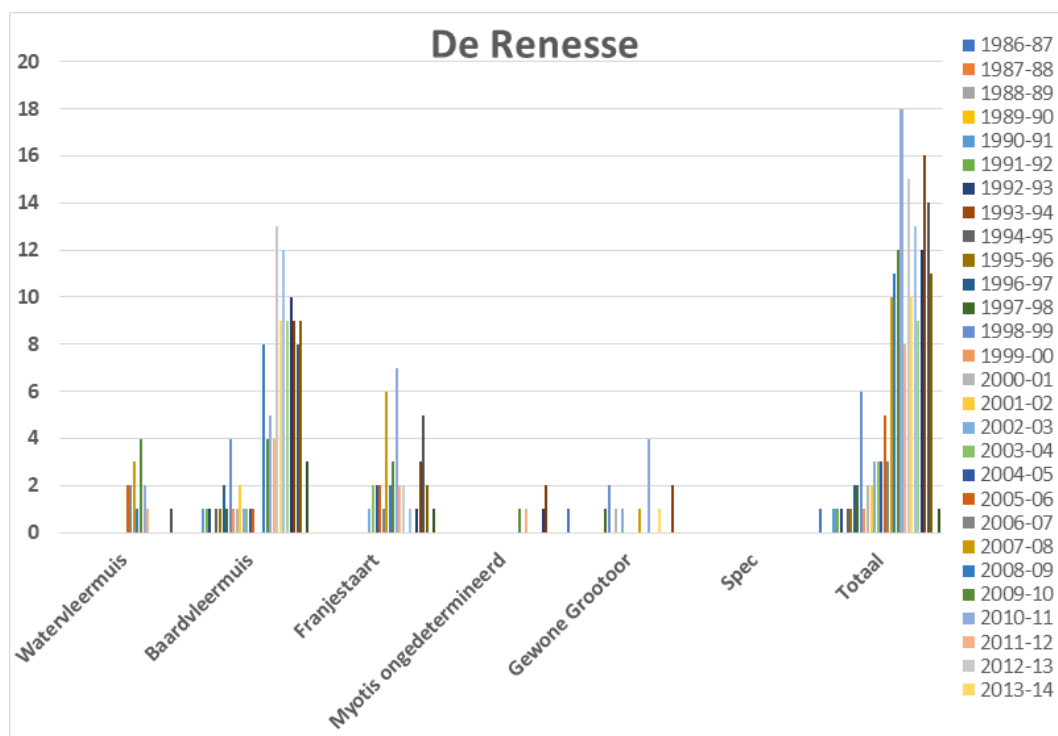

Voorbeeld van een succesvolle 'CD-box'.

Toen we bij de ijskelder van De Renesse kwamen, viel al direct op dat er een aantal vuurpijlen aan de ingang lagen. Onze vrees werd werkelijkheid: het aantal aanwezige vleermuis

De ijskelder in De Renesse

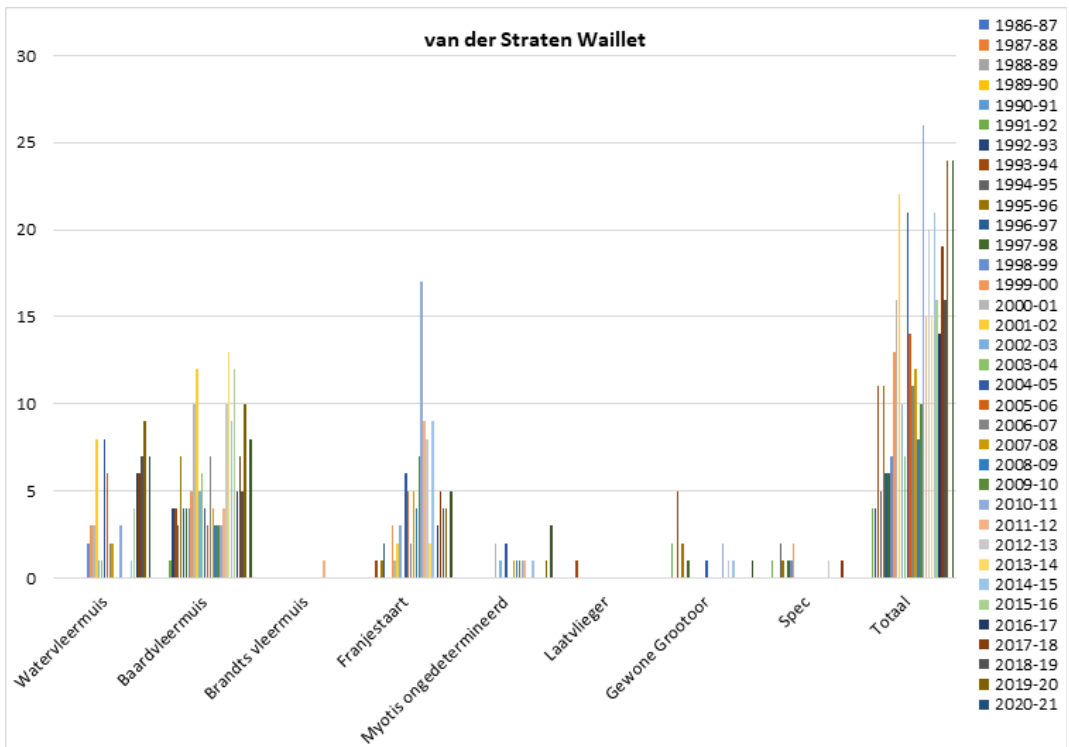

Resultaten van de tellingen in de ijskelder in De Renesse

Dirk Suraenen

De ijskelder in het domein van der Straten Waillet

Telresultaten ijskelder van der Straten Waillet

Dirk Swaenen

Baardvleermuis

zen was drastisch gezakt t.o.v. vorige jaren. Dit mag ons echter niet ontmoedigen, want onderstaande grafiek toont dat de algemene trend toch stijgende is.

De ijskelder van der Straten Waillet ligt op een privédomein en de verstoring is dan ook nihil. De jarenlange inspanningen van onze werkgroep laten zich perfect zien in de onderstaande trend:

Jaar na jaar gaan we er langzaam op vooruit!

Dit alles bewijst dat we toch wel goed bezig zijn. Hartelijk dank aan alle vrijwilligers die dit mogelijk hebben gemaakt.

Dirk Swaenen

Grootoorvleermuis

Geheimen van voorjaarsbloeiers

Een van onze natuurstudiewerkgroepen is de plantenwerkgroep. Enkele leden verzorgen een plantenrubriek. Hier gaat hun tweede bijdrage.

Een droge, zonnige 31ste januari. Sneeuwvlokje, winterakoniet (*foto hierboven*) en de eerste krokussen staan al in bloem. De bloemplanten die we als echte voorjaarsplanten betitelen zijn vooral geofyten, dit zijn planten die in de grond overwinteren met behulp van bollen, knollen of wortelstokken waarin reservevoedsel is opgestapeld. Als de gemiddelde nachttemperatuur toeneemt (boven de 5°C) beginnen de al klaar zittende stengel en bladweefsels in de knoppen te delen en verschijnen stengels en bladeren boven de grond. Het opgestapelde zetmeel in de ondergrondse delen is de energiebron voor de vorming van al die nieuwe cellen. Eénmaal boven de grond moet de plant zorgen voor voortplantingsstructuren, nl. bloemen. Dit kost opnieuw heel wat energie.

Net als dieren hebben planten ook manieren

om waar te nemen. Ze hebben niet dezelfde zintuigen als dieren maar maken gebruik van het plantepigment fytochroom, dat werkt als een lichtgevoelige cel. Het regelt de biologische klok van de plant en laat deze naar het licht toegroeien als ze in de schaduw komt te staan. Veel bloemplanten gebruiken fytochroom om de bloei te reguleren maar het speelt ook een rol bij bladgroei en aanmaak van bladgroen.

Door de lengte van de nacht te meten en op te merken of die langer of korter is dan de vorige dag, weten planten of het al tijd is om te groeien en te bloeien. Nachtlengte is voor planten de belangrijkste factor, dit komt omdat het betrouwbaar is en omdat het elke nacht een klein beetje verandert. Het kan best één dag heel warm zijn in de winter, maar pas als de nachten kort genoeg zijn of de dagen lang genoeg,

gaan de bloemplanten echt bloeien.

Wanneer een plant precies gaat bloeien is nog niet helemaal beantwoord, maar er is wel al heel wat gekend over de mechanismen die de reactie van de plant aansturen. Het is niet één enkel fenomeen waardoor een plant gaat bloeien. Er is ook niet één enkel magisch hormoon dat daarvoor verantwoordelijk is. Planten bloeien als reactie op verschillende prikkels die een ingewikkelde aaneenschakeling van fysiologische en genetische reacties in gang zetten. Deze reacties leiden uiteindelijk tot verandering in de kenmerken van de bloemvormende knoppen. Maar één van de belangrijke prikkels is wel licht. Licht controleert het natuurlijke ritme van de plant, net zoals het slaappatroon van dieren. Dit biologische of circadiaans ritme is inherent aan alle levensvormen.

Sneeuwklokje

Winterakoniet, krokus en sneeuwklokje weten dus bij een veel lagere temperatuur en kortere dagen = langere nachten al dat het tijd is om te bloeien, terwijl andere planten pas bij kortere nachten = langere dagen en hogere temperaturen in actie komen. Op onze zandige, zure Kempengrond gedijen deze voorjaarsplanten niet zo goed. Veel van de bolgewassen zijn trouwens van oorsprong niet inheems. Het zijn oorspronkelijk bosplanten daarom vind je ze vooral op matig vochtige, mineraalrijke, humusrijke bodem en in beekvalleien.

De voorjaarsbloeiers zijn heel belangrijke drachtplanten voor de insecten die nu ook terug actief worden. Daslook groeit normaal in loofbossen op leemgrond maar doet het ook zeer goed op een humusrijke plaats in

de tuin. De bestuiving gebeurt door bijen, hommels, vliegen, zweefvliegen, dag- en nachtvlinders en ook kevers. Daslook vermeerdert zich voornamelijk via zaden met daaraan zogeheten mierenbroodjes. Mieren worden hierdoor gelokt, dragen het zaad mee naar hun nest en werken zo mee aan de verspreiding. Daarnaast vormt de plant ook nevenbolletjes.

Vergeet zeker niet op zoek te gaan naar de gewone dotterbloem. Ze groeit op natte plekken in loofbossen, moerasbos en aan bronbeekjes. Je kunt ze ook vinden op nat grasland. De grote, gele nectarrijke bloemen worden bezocht door zowel vliegen, kevers als bijen. Naast de ge-

Gaby Thys

Gewone dotterbloem

slachtelijke voortplanting door bestuiving, kan de plant zich ook ongeslachtelijk voortplanten door uitbreiding van haar wortelstok.

Zin om met de plantenwerkgroep mee op zoek te gaan naar voorjaarsbloeiers? Stuur dan een mail naar peeters.frieda1@gmail.com

Frieda P., Gaby T. en Erika V.

Klimop

Dit is de derde aflevering van de reeks waarin we inheemse houtgewassen voor je tuin voorstellen. We houden ons hierbij aan de zgn. 'Hermy-regel' dat bomen en struiken in een privé-tuin best niet hoger worden dan 12 meter.

Hoezo klimop? Deze reeks ging toch over inheemse bomen en struiken? Tja, klimop is een houtgewas; een houtige klimplant. Dit noemen we een **liaan**. In Vlaanderen komen drie soorten lianen voor: klimop, bosrank en wilde kamperfoelie. Sommigen rekenen daar ook bitterzoet bij, maar die haalt zelden meer dan twee meter. De drie lianen hebben elk hun eigen manier van klimmen. Wilde kamperfoe-

lie is een echte 'wurger'. De stengels winden zich om takken en na verhouten kunnen ze op termijn de sapstroom van die takken onderbreken. Bosrank is de enige wilde clematissoort. Je vindt haar vooral op kalkhoudende bodem. De bladstelen winden zich om twijgen heen en laten de plant toe steeds hoger te klimmen. Klimop maakt gebruik van zgn. hechtworteltjes. Die zoeken kleine spleetjes op in boomstam-

De twee verschillende bladvormen van klimop. Links klimmende stengel met drie- tot vijfpuntige bladeren; rechts bloeitak met rijpende vruchten en ruitvormige bladeren.

men of muren. Na verharding zorgen ze voor een stevige verankering. Meteen kunnen we een belangrijk misverstand rond klimop uit de wereld helpen: het is geen parasiet. Want hoe zou deze plant dan overleven op muren? Zoals elke klimplant probeert klimop door hogere regionen op te zoeken meer zonlicht op te vangen, voor de bladgroenverrichting. Een boom moet daarvoor investeren in een zware stam die in staat is om de ganse kruin te dragen. Klimop daarentegen 'kleeft' zich vast aan dergelijke stammen en kan dus volstaan met een dikke stengel die alleen maar voor saptransport naar en van de bladeren dient. Je zou dus kunnen stellen dat de boom die als 'gastheer' dienst doet ook moet investeren in het dragen van zijn 'ongenode gast'. Vermoedelijk heeft klimop ook een beschermende invloed op de boom. Hoe dan ook, de klimop eet dus niet van de boom. Om die reden klimopstengels doorsnijden is dus zinloos en bovendien erg jammer, zoals ik hierna zal proberen aan te tonen. Echter, bij heel oude bomen met een monumentstatus, zoals sommige bomen op pleinen of in parken, kan een weelderige klimopbegroeiing aanleiding geven tot takbreuk bij zware storm of sneeuwval. Om die reden wordt de klimop dan wel terecht verwijderd.

Was het je al opgevallen dat klimop twee soorten bladeren heeft? Aan de kruipende en klimmende stengels zitten de typische drie- tot vijfpuntige bladeren. Maar hogerop, als de plant gaat bloeien, vormt klimop korte afstaande stengels zonder hechtwortels en met eivormige bladeren. Dit proces kan niet omgedraaid worden. Als een bloeistengel gestekt wordt, zal die geen kruipende stengels meer ontwikkelen. Dergelijke opgekweekte stekken worden verhandeld als 'bolklimop'; ze vormen een kleine struik in de tuin. De dichte structuur van bloeitakken biedt in het voorjaar een ideale plek om vogelnesten aan het zicht van predatoren te onttrekken. Ook voor uilen is het een geschikte plek om te 'overdagen'. Klimop is niet alleen een liaan, maar bovendien de enige bij ons die wintergroen is. Daarom levert de soort in de winter een gezochte schuilplaats voor standvogels en tal van ongewervelden. Door klimop is ons 'winterkale loofbos' dus helemaal niet zo kaal! Bovendien lijkt klimop zich van seizoen te vergissen. Op een moment dat de natuur aan het inpakken is, pakt hij uit. De nectarrijke bloemen verschijnen in september-oktober en trekken nog massaal bijen en vlinders aan. De zeldzame klimopglanzzweefvlieg en de klimopzijdebij hebben hun levenscyclus aan die van

de klimop aangepast. Wanneer de winter stil- aan op z'n einde loopt en voedsel erg schaars wordt, zijn de zwarte klimopbessen rijp. Ze kunnen in enorme hoeveelheden aanwezig zijn en vormen op die manier het overlevingspak- ket voor soorten zoals houtduif, merel, lijsters en spreeuw.

Tenslotte nog iets over klimop als indicator van milieuverandering. In het standaardwerk *Wilde Planten* uit 1970 stellen de auteurs dat ook bepaalde lianen onder zekere omstandighe- den op de grond leven en daarbij een andere levensvorm aannemen. Een ieder kent dit wel van de Klimop, die op voedselrijke grond zo- wel in de bomen klimt als de bodem kan be- decken, maar zich op voedselarmer substraat uit de bomen terugtrekt.¹ In die tijd was dit fenomeen ook goed waar te nemen b.v. in Zoerselbos, waar je voor een sterk uitgegroeide klimop langs beken en grachten moest zoe- ken. Daar was de bodem door het jarenlange

1 Westhoff, V. e.a. *Wilde planten, flora en vegetatie in onze natuurgebieden*, uitg. Ver- eniging tot behoud van natuurmonumenten in Nederland, 1970, deel 1 p. 137.

opschonen en uitspreiden van het 'vet' op de oevers sterk aangerijkt. Nu, vijftig jaar later, is er haast geen bos meer in onze omgeving waar klimop niet tot hoog in de bomen klimt. Moet er nog stikstof zijn? De vuurgoudhaan vindt alvast van wel. Terwijl zijn neefje goudhaan als fijnsparspecialist het steeds moeilijker krijgt -door het massaal afsterven van fijnsparren door de schorskever letterzetter- broedt de vuurgoudhaan ook in met klimop begroeide bomen. Een verstandige keuze, zo blijkt. Want de populatie van deze soort doet het nog steeds goed.²

Voor wie dit nog niet gedaan heeft, het wordt tijd om de klimop met andere ogen te bekijken!

Conclusie: laat klimop in een boom klimmen of over een tuinschuurtje groeien. Ook als bodembedekker in beschaduwde plekjes is hij uitermate geschikt.

Paul S.

2 Natuurbericht van 3 februari 2022.

Even voorstellen...

Dirk Van Gorp

Als debuterend redactielid pikte ik de vraag op om aan te knopen bij een oudere tra- ditie van dit ledenblad: de rubriek 'even voorstellen'. Doel: een gesprekje met een vrij- williger en die voorstellen aan het ruimere publiek.

Mijn eerste contact in deze reeks: Dirk van Gorp. Ik ontmoette hem eind augustus in de Surcele. Het werd in de eerste plaats een fijne en supergezellige avond! En bovendien ging ik naar huis met een opname van anderhalf uur gesprek. Genoeg voor 20 bladzijden tekst,

eigenlijk. Dat hij er zelf van schrok: 'Amai, ik ben spraakzaam vandaag. Da's niet gewoon. Zo expressief ben ik normaal alleen in de muziek.' Uw reporter stelde er het volgende verslagje uit samen.

Eric Van Peel

Dirk, jij bent naar het schijnt al heel lang actief lid van Natuurpunt. Wat heeft jou er ooit toe gebracht om daarmee te beginnen?

Ik heb al van heel jong een fascinatie voor zowel natuur als cultuur. Die rijmen, en voor mij persoonlijk gaan die ook heel goed samen. Ik ben afkomstig van Borgerhout. Ik herinner me de aanleg van de ring rond Antwerpen, vlak bij waar ik woonde. We vonden daar massaal veel schelpen. Op Linkeroever ook. Dat boeide me enorm, en nog altijd. Ik ben ongelooflijk bezeten door schelpen. In schelpen heb je een variëteit die 1000 keer groter is dan bijvoorbeeld bij vogels. Niemand zal ooit alles weten over schelpen, en dat vind ik zo fascinerend. Dat heeft zeker bijgedragen aan mijn interesse voor de natuur in het algemeen.

Ongeveer 35 jaar geleden kwam ik in Malle wonen. Het enige wat hier toen min of meer 'groen' was, was GRIM, de Groep Inspraak Malle. Ik sloot daar bij aan, maar het bleek een

politieke beweging te zijn, en dat is echt niets voor mij. Samen met anderen hebben we dan een lokale afdeling van de vzw Natuurreserveaten opgericht, wat dan later, na de fusie met de Wielewaal, Natuurpunt is geworden.

Heb je ook met de cultuur verder nog iets gedaan?

Zeker! Ik heb het geluk gehad om van mijn hobby mijn beroep te kunnen maken. Als contrabassist was ik beroepsmuzikant in het orkest van de Muntchouwburg. Dat was een geweldige job, een heel druk leven wel, en heel onregelmatige uren. Ik ben nu met pensioen, maar muziek is een goedaardig virus. Enfin, bij mij toch. Ik blijf daar heel actief mee bezig.

We hebben nu ook al twee keer, in de Surcele, 'Noten voor natuur' georganiseerd. Met een paar andere muzikanten vormde ik dan een klein jazz-groepje en dan traden we hier een avond op. Elke keer componeer ik daar dan een

Deze foto uit de 'oude doos' toont het opschonen van de poel in Drieboomkensberg. Een oude tractor komt tevoorschijn...

speciaal stukje voor, muziek én tekst, iets wat over de natuur gaat. Dat was echt vollen bak en een geweldige sfeer. De opbrengst was voor Natuurpunt. Helaas heeft corona verhinderd dat de derde editie kon doorgaan. Maar dat gaan we zeker nog proberen opnieuw te organiseren (zie uitnodiging na dit artikel- red.).

Welke andere activiteiten doe je nog voor Natuurpunt?

Vooral aan beheerwerken van onze natuurgebieden doe ik mee. En ik zit ook in de werkgroep vogels. Nestkasten hangen en zo. Al ligt die met corona ook weer even stil. 't Was niet het moment om met vieren in een auto te gaan zitten om nestkasten te gaan onderhouden of proper maken. Maar dat zal ook wel terug op gang komen.

En ik doe ook mee in de vleermuizengroep. Daar maak ik al sinds geruime tijd mee de zogenaamde CD-kasten voor. We hebben twee

ijskelders in ons werkingsgebied, gedroomde overwinterplaatsen voor vleermuizen. Ik recupereer hout van oude paletten en maak daar allemaal smalle vakjes van, in lange kasten met tussenschotjes. Dat is warmer voor de vleermuizen hun winterslaap. Ze worden goed gebruikt. Daarnaast gaan we natuurlijk ook vleermuizen tellen en inventariseren en doen we tochtjes met de batdetector. We hebben door de jaren ook meer dan vijftig kasten voor vleermuizen gehangen, maar dat rendeerde precies niet zo goed. Er hangen er nog heel wat, maar daar zijn we toch wat van afgestapt.

En vroeger, in de tijd van Natuurresevaten, hadden we ook een werkgroep 'poelen'. Om poelen op te ruimen en proper te houden. Zo hebben we eens een poel in de buurt van Drieboomkesberg opgeruimd. Dat was soms best wel avontuurlijk. We hebben daar een oud karkas van een tractor uitgehaald. Maar nog niet zo lang geleden hebben we ook een poel verhuisd. Er ging daar een windmolen gezet

worden, en een poeltje lag daar in de weg voor de camions. We werden daarvan verwittigd. Dat was een heel tof gebaar van de mensen die die windmolen daar kwamen zetten. Ze hebben dan voor ons een nieuwe poel gegraven, dertig meter verderop en vier keer zo groot. Die poel zat vol drijvend fonteinkruid, iets wat je toch niet overal zomaar vindt. Samen met veel volk hebben we dat eruit gehaald en in die nieuwe poel teruggezet. En terwijl een zware pomp het water wegpompte, pakten wij alle kikkers en salamanders die we tegenkwamen en die hebben we ook in die nieuwe poel gezet. Die ziet er nu trouwens erg mooi uit. Ja, dat geeft dan toch wel voldoening, zoiets (*zie foto bij het artikel over Den Haan in dit nummer - red.*).

En vanuit die voldoening blijf je je engageren?

Ja. Maar ook voor de kinderen en de kleinkinderen. Voor de volgende generatie. Dat die zich ook nog goed zou voelen in de natuur, en nog een konijn en een ree kennen. Maar ik doseer en kies wel een beetje. Ik doe bijvoorbeeld geen bestuurstaken meer. Ik vind ook dat het vrijblijvend moet zijn. Wij zijn vrijwilligers, geen professionals. Je moet een beetje kiezen wat je wel doet en wat niet. Het moet liefhebberij blijven. Mensen die zo eens een eerste keer als vrijwilliger iets komen meedoen, moeten dan zien of ze dat verder willen doen.

Op een bestand van 1300 leden (gezinnen) hebben wij meer dan 100 vrijwilligers. Dat zijn dus mensen die allemaal meerdere keren op een jaar in hun vrije tijd iets voor de vereniging komen doen. Het zou wel goed zijn als er wat meer verjonging zou komen. Enfin, het verschilt wel wat. Voor de paddenoverzet komen er wel jonge mensen af. En voor vleermuizen. Maar het beheerwerk gebeurt eigenlijk door gepen-

sioneerden.

Er is wel heel wat kennis en arbeid nodig om dat allemaal te runnen, lijkt me. Lukt dat allemaal met vrijwilligers?

We moeten wel oppassen dat we het kunnen blijven trekken. We kopen veel gebied aan. Het moet haalbaar blijven. Er zijn bij Natuurpunt wel projecten met vormen van sociale tewerkstelling. Ook met werkstraffen en zo.

Er zijn vrijwilligers met heel veel kennis. Dat heb ik zo niet. Soms vind ik het wel eens plezierig als ik eens van mening verschil en dan nog gelijk krijg ook. We waren eens met een hele hoop vogelkenners op het vliegveld. En iedereen zei, daar, dat is een zwartkop! Ik zei nee, da's een tuinfluiter. En dan zijn ze met zo'n kanonnen van verrekijkers gaan zoeken, en het was inderdaad een tuinfluiter. Dan ben ik wel content. Maar dat zijn zeldzame momenten in mijn leven. Ik ben dan blij dat ik het bij het rechte eind heb, maar ik heb afgeleerd om dat op te dringen.

Misschien helpt je muzikale talent je wel om vogels te herkennen?

Neen, niets mee te maken, eigenlijk. Al wat ik weet is dat een jonge koekoek in een kleine terts roept, want die stembanden zijn nog niet volledig ontwikkeld, en de volwassen koekoek in een grote terts. Maar de zang van andere vogels heeft met muziek niets te maken. Alleen, bijvoorbeeld, dat de zwartkop een iets lagere stem heeft. En de tuinfluiter heeft iets meer treble. Pas op, het is héél moeilijk te onderscheiden, en het kan ook zijn dat ik die dag gewoon ongelooflijk veel geluk heb gehad hé.

Nu, let op, er zijn er in de vereniging die zo-

danig veel kennis hebben dat ze zo goed als professioneel zijn in mijn ogen. En als leek loop je dan toch beter braafkes mee, want er blijft nog o zo veel te leren. Dat is zo, en je bent ook nooit te oud om te leren. Maar over veel dingen heb ik toch mijn eigen idee. Maar hoe ouder ik word, hoe meer ik mijn mond hou. Ik zal wel kijken en luisteren en er mijn dingen uit puren. Dat hou ik dan voor mezelf. Ik voel me altijd een beetje een 'einzegänger'. Ik ga trouwens ook nog altijd heel graag in m'n eentje op wandel in de natuur.

Je hebt duidelijk al heel wat gedaan in de vereniging. Wat zou je verder nog graag bereiken?

Ik ben eigenlijk al heel lang bezig aan een artikel over de Lopende Beek. Maar het is lastig. Wat is relevant en wat niet? Ik heb al zoveel

materiaal dat ik eigenlijk hoe langer hoe meer moet schrappen. En ik voel me ook niet zo echt de grote schrijver... Anderen doen dat beter. Maar dat kwam nu gewoon ter sprake, zo van, zeg, jij woont daar aan de Lopende Beek, schrijf daar eens iets over. Ik probeer dat te doen. En er is wel wat over te vertellen. Zo heb ik daar al een paar keer de ijsvogel gezien. En de beekprik. Maar sommigen stellen dat dan al eens in vraag. En dan begin je te twijfelen. Wat schrijf je, wat schrap je... Ze nemen me misschien niet altijd au sérieux, of ze vinden dat ik de dingen zelf niet altijd ernstig neem. Nu ja... Want zo zit ik ook wel in mekaar: een dag niet gelachen is een dag niet geleefd. Het mag ook allemaal wat plezant blijven, hé.

Dank je wel, Dirk!

Eric V.P.

Zondag 5 juni Noten voor natuur

Op verzoek van Natuurpuntleden zowel als collega's muzikanten komt er dit jaar -na een verplichte onderbreking van twee jaar- opnieuw een versie van deze culturele fondswerving en wel op **zondag 5 juni** vanaf 20 u in **café Surcele**.

Het initiatief kadert eens te meer in het project 'Expeditie Natuurpunt' en heeft weerom de beneficiaire bedoeling om met de collecte hoed zoveel mogelijk financieel zaad in het bakje te krijgen ten bate van nieuw aangekocht natuurpatrimonium. Praten kan en luisteren mag, natuur rijmt tenslotte met cultuur.

Alvast een tip van de sluier: ook deze keer wordt je een aangepaste 'Surprise-song' voorgeschoteld!

Expeditie Natuurpunt is een avontu-
rentocht door de Vlaamse wildernis.
Op 25 en 26 juni 2022 zullen teams van
vier personen een fysiek uitdagende
tocht afleggen met de fiets, te voet of
per kano. Voor een team aan de tocht
begint, moet het minimum 1500 euro
inzamelen voor een natuurgebied naar
keuze. Onze afdeling is een unicum,
want er starten dit jaar liefst 4 teams
uit de Voorkempen! We stellen ze even
voor.

- **Team Dwergenbergen 1 en 2** (team-
pagina's <https://expeditie.natuurpunt.be/project/35720> en <https://expeditie.natuurpunt.be/project/35719>). Deze
leerkrachten van de gemeentescholen
van Zoersel zetten zich in voor de na-
tuur in Zoersel waaronder de Dwer-
genbergen (zie artikel in een eerder
nummer van dit blad).
- **De Blootgatters** (teampagina [https://expeditie.natuurpunt.be/pro-
ject/35633](https://expeditie.natuurpunt.be/project/35633)). Deze vier trouwe vrienden
gaan dit jaar opnieuw van start. Deze
keer blijft de fiets op stal, want ze
trekken enthousiast de wandelschoe-
nen aan voor de Grote Neteroute, en
dit ten voordele van de Vallei van de

Delfte Beek.

- **Hazelarus** (teampagina [https://expe-
ditie.natuurpunt.be/project/35792](https://expeditie.natuurpunt.be/project/35792)).
Deze vrienden uit Zoersel doen de
kano- en wandelweedaagse aan de
Maas ten voordele van het Zalfens
Gebroekt. Maak nader kennis met dit
team in het interview verder in dit
blad.

Een team steunen?

Je bijdrage storten gaat heel gemakkelijk
via de teampagina (zie hierboven). Lukt
het niet? Neem dan contact op met onze
penningmeester Walter via
walter.dhertefelt@gmail.com en hij helpt
je graag verder.

Tip: doe je een gift van 40 euro of meer
en krijg 45 % van dat bedrag terug via je
belastingen. Natuurpunt vult je gift au-
tomatisch voor jou in op je elektronische
aangifte en zendt je in de loop van april
2023 een fiscaal attest toe. Om optimaal
rendement te halen uit je gift stort je dus
best 40 euro (of meer), maar uiteraard zijn
alle giften heel welkom. Bedankt!

Teams Dwergenbergen stellen zich voor

Wie zijn wij ?

Wij zijn 6 leerkrachten met een groot hart voor de natuur! Wim is leerkracht in de Pierrenboschool van Halle-Zoersel. Christophe is actief op Sint-Eligius in Deurne en de overige vier leden (Els, Els, Ilse & Jente) werken in de Beuk&Nootschool, gelegen pal naast het schattigste stuk speelnatuur van Vlaanderen, 'Dwergenbergen' genaamd! Samen met onze teamcoaches Valentijn en Linda vormen wij Team Dwergenbergen 1 en Team Dwergenbergen 2!

Wat willen we bereiken?

Met onze actie willen we Natuurpunt Voorkeppen steunen zodat zij in en rondom Zoersel extra bos kunnen realiseren ... Zodat onze kinderen en al de komende generaties verzekerd zijn van voldoende natuur in onze buurt!

Team Hazelarus

Op een avond bellen we één van de Hazelarus-leden. Hallo, Hazelarus, wie zijn jullie?

Wat komen we te weten? Alvast dat Hazelarus een enthousiast groepje is dat bestaat uit een zestal oud-scouts. Dat scoutsverleden ligt intussen zo'n twintig jaar achter hen, maar het contact is gebleven en de zin om samen dingen te ondernemen ook. En zo nemen ze dit jaar voor de eerste keer deel aan Expeditie Natuurpunt. Ze zien dat helemaal zitten. Het af te leggen parcours bestaat uit ongeveer 21 km roeien en 41 km stappen. Trainen vinden ze niet echt nodig. 'We zien het wel,' klinkt het. Maar ervaring met grotere en meerdaagse trektochten hebben ze wel, en ze hebben een stukje van het expeditietraject verkend. Voeg daar een gezonde portie zin voor avontuur en een hart voor natuur aan toe, en we geloven helemaal dat het goed komt.

Om hun expeditiekas extra te spijzen, bovenop jouw welgekomen sponsoring, organiseren ze twee activiteiten. Op 10 april is iedereen

Wat gaan we doen?

Op 25 & 26 juni gaan we 21 km kanovaren over de Maas en 40 km wandelen in het Nationaal Park Hoge Kempen!

Wat kun jij doen?

Steun onze actie en sponsor daarmee de aankoop van een stuk toekomstig bos! Stort een bedrag voor een bospakket naar keuze en Natuurpunt gebruikt dat geld om er bomen mee te planten!

Onze bospakketten :

40 € = 20 m² bos / 100 € = 50 m² bos

Zie je het groter? Wordt officiële sponsor en

ga voor: 250 € = 125 m² bos / 500 € = 250 m² bos.

Ook met kleine giften zij wij blij!!

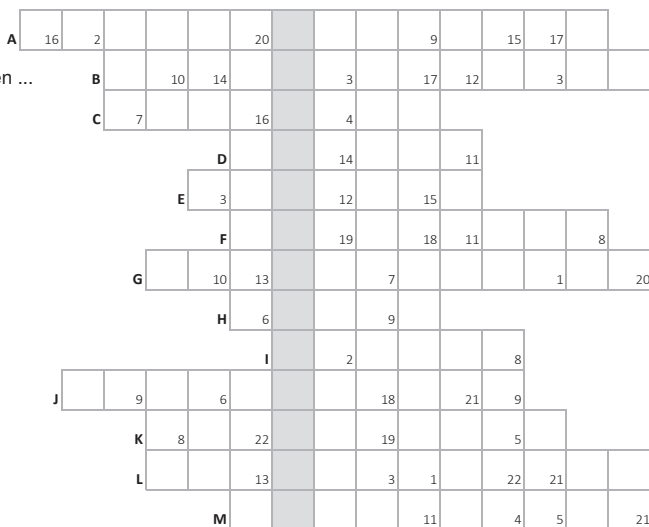
welkom voor een 'ontbijt in het bos' in natuurgebied Blommerschot-De Kluis. Dit is ook het gebied waar ze de opbrengst van hun expeditie aan zullen besteden. Ze bieden hun bezoekers die dag een kennismaking met dit unieke gebied, in combinatie met een luxe-ontbijt/brunch in open lucht. En op 11 juni gooien ze er een feestje tegenaan in jeugdhuis Babylon in Westmalle. 'Die dag laten we jeugdhuis Babylon nog eens ouderwets daveren. Hazelarus zorgt voor muziek en pintjes (en zo), jij voor de sfeer. Simpel.'

Dank je wel voor het gesprekje, Hazelarus. Tot op één van jullie activiteiten! Klinkt heel tof! En heel veel succes met jullie expeditie!

Natuurcryptogram 5

- A de pap van Beatrix en Mathilde
- B Maja leeft uitsluitend in het verleden; ze is een ...
- C ijverige Maja
- D bijgeluid
- E Maja de papaja
- F bloem in de wind
- G het kacheltje van Maja
- H vrouwelijk steekwapen
- I langharige Maja
- J Imagovorming
- K voorjaarstrip naar de moestuin
- L De bestuiving van gewassen is vooral een ...
- M horen bij de bijtjes

Op www.cryptochris.be vind je tips, meer opgaven en de oplossing. De juiste oplossing van het vierde natuurcryptogram was **BLOTEVOETENPAD**.

Wijngaardhof

Meer dan Bio

**BIOLOGISCH,
LOKAAL,
DUURZAAM
& FAIR**

Dagelijks
een breed biologisch
assortiment in onze
boerderijwinkel met
ruime parking !

Groenten & kruiden vers van het veld, fruit, kazen (van de verstoog), vegetarisch/vegan beleg, vlees, droge voeding (ook glutenvrij), zuivel, bieren & wijnen, sappen, broden, verzorgingsproducten, huishoudproducten en dierenvoeding.

**5% korting
voor leden van
Natuurpunt
of Velt !**

Wijngaardhof • Heidsiebaan 22 • 2390 Westmalle

onze openingsuren

dinsdag tot en met vrijdag van
8u30 tot 18u00,
zaterdag van 8u30 tot 17u00

☎ 03/502.92.99

✉ info@meerdanbio.be

🌐 www.meerdanbio.be

📘 www.facebook.com/wijngaardhof

snoepcreaties
geschenkmanden
ballonnen

snoep
pralines
doopsuiker

juwelen
handtassen
...

Tip!

Eigen ideetje
voor doopsuiker
en drukwerk?
Wij creëren dit
voor jou!

MARLY

Pastoor van Loenhoutlaan 5
2390 Westmalle • T.: 03 311 61 41
marly@mail.be
www.doopsuikermarly.be

Ma-Wo-Vr-Za: 11u-18u • Di-Do: 14u-18u • Zondag gesloten

Sponsors

Felinea yoga & coaching & relaxatie

www.felinea.be

individueel of in kleine groepjes

Yoga & relaxatie
Natuurcoaching
Stress & Burnout coaching

Felicia Van Hoof
felinea@skynet.be
Tel: 0472 24 66 25
Brakkebos 11 2980 Halle-Zoersel

“De natuur heeft geen haast en toch komt alles tot stand” Lao Tse

HORTA WESTMALLE

JE PARTNER VOOR TUIN & DIER

HORTA Westmalle • Jacobin

Antwerpsesteenweg 383 • 2390 Westmalle
T. 03 312 04 36 • westmalle@horta.org

www.horta.org

Sponsors

BARTELS
DRUKKERIJ

ONTWERP DRUKWERK PRINT

www.drukkerijbartels.be

Drukkerij Bartels
Steenweg op Turnhout 42
2330 Merksplas
info@drukkerijbartels.be
0475 455 777

**AFFICHES
DRANKBONNEN
INKOMKAARTEN
FLYERS
BROCHURES
STICKERS
GEBORTEKAARTJES**

Hier groeit plezier

Aveve Malle

Antwerpsesteenweg 51
2390 Malle
gabriels.roel@aveve.be

Sponsors

ESTAMINET
PREMIUM PILS

Praatcafé
Oostmallebaan 99
2980 Zoersel
www.surcele.be

Like us on Facebook

2BOOTS
Coaching
www.2boots.be

Privé of Zakelijk
Alleen of in team

Natuurcoaching
Stress & Burnout coaching
Loopbaan coaching
met Loopbaan cheques VDAB

**NEXT
STEP
COACHING**

i.s.m.

Inverde

LOOPBAANCHEQUE

VERKRIJGBAAR VIA
VDAB.BE/LOOPBAANCHEQUES

Peter Massy
Coach – Trainer
peter@2boots.be
Tel: 0487 906 180

Nextstep Coaching Violetlaan 34 - 2980 Zoersel

Oostmalsesteenweg 355/357

2310 RIJKEVORSEL

Tel. 03/312.03.75

info@oris-wuyts.be

www.oris-wuyts.be / www.oris-wuyts-tuin.be

Joris Vleugels bv
Tuin- & landschapsarchitect
boomverzorging

TUIN - LANDSCHAP - OPENBARE RUIMTE - BOOMVERZORGING

Blijkerijstraat 35 - 2390 Oostmalle
info@jorisvleugels.be
www.jorisvleugels.be

Sponsors

Uw biologische verswinkel!

Van de Wervelaan 10 - 2970 Schilde
Tel. 03 384 09 66 - Fax. 03 384 20 16
E-mail: schilde@bioshop.be www.bioshop.be

Uw partner in gezonde voeding!

BIODYVINO

partner van Natuurpunt

Website

www.biodyvino.be

Het grootste assortiment

biologische, biodynamische

en Natuurwijnen in België

Zetel: ZOERSEL, Ten Hoflaan 22 Tel. 03-312 24 38

Magazijn: AARTSELAAR, Schelselei 15 C